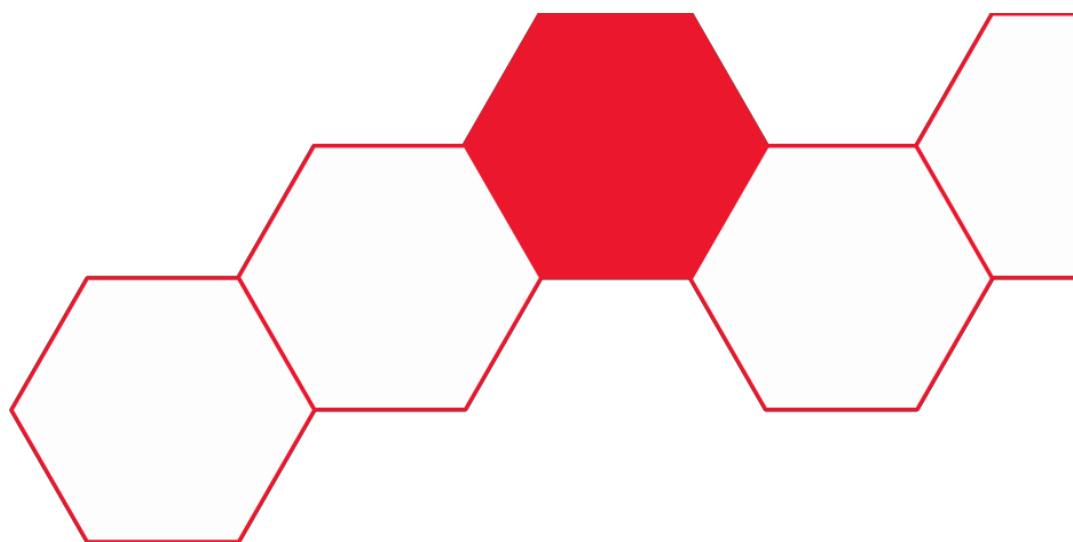

Uppföljning av Kunskapscentrum

Levnadsvanor och sjukdomsprevention

2018

Årlig uppföljning av Region Skånes kunskapscentra

Här kommer underlaget för den årliga uppföljningen av kunskapscentra inom Region Skånes.

Kunskapscentrum är en del av Region Skånes sakkunnigorganisation och har till uppgift att bland annat bevaka, sammanställa och sprida kunskap, analysera, utvärdera och kvalitetssäkra resultat, bidra till kompetensutveckling och utveckla metoder och processer.

Uppföljningen bygger på den generella beskrivningen av ett kunskapscentrums uppdrag som [beslutades av hälso- och sjukvårdsnämnden](#) 2015-04-24.

Till detta underlag ska också en bifogad ekonomisk redovisning enligt underlag medfölja.

Underlaget ska vara Koncernkontoret (sven.oredsson@skane.se) tillhanda senast 2019-02-28

Vid frågor kontakta: sven.oredsson@skane.se

2018-12-17

*Sven Oredsson
Enhetschef
Avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning*

Beskrivning av verksamheten

1. Vilka aktiviteter har varit aktuella föregående år förutom utbildningsinsatser och projekt som redovisas separat?

- *Samtal om hälsa* – KC har utarbetat ett samtalsstöd om levnadsvanor efter förlaga från Stockholms läns landsting och Region Kronoberg. Foldern går att beställa via OneMed för både offentliga och privata vårdgivare i Region Skåne och finns även tillgänglig digitalt. Foldern ska stödja personalen i samtalet om levnadsvanor.
- *Levnadsvanor inför operation* – KC har även utarbetat en patientbroschyr för information om levnadsvanor inför operation. Broschyren går att beställa kostnadsfritt via OneMed för både offentliga och privata vårdgivare i Region Skåne och finns även tillgänglig digitalt.
- *Nyhetsbrev* – KC har fortsatt att distribuera sitt egna nyhetsbrev varannan månad, med information om nyheter inom levnadsvaneområdet, KCs arbete inkl. våra kommande utbildningar, samt en presentation av KCs medarbetare. Vi har även börjat uppmärksamma verksamheter i Region Skåne som vill informera om sitt levnadsvanearbete. Vi har nu över 500 prenumeranter på vårt nyhetsbrev. Medarbetare i Region Skåne kan anmäla sig till nyhetsbrevet via vår hemsida eller skriva upp sig under någon av våra utbildningar eller annat arrangemang.
- *Marknadsföring sjukhus* – KC har bedrivit utåtriktade insatser på sjukhusen i Helsingborg, Landskrona, Trelleborg och Ängelholm för att informera om vårt arbete, våra utbildningar, vårt material och för att uppmärksamma arbetet med levnadsvanor. Vi avser fortsätta besöka övriga sjukhus under våren.
- *Dokumentation levnadsvanor* – KC anordnar regelbundna möten för uppföljning och utveckling av journaldokumentation av levnadsvanor i Melior. Förutom representanter från KC så har vårdutvecklare och hälso- och sjukvårdsstrateg närvarat, samt representant från förvaltning Kryh.
- *PART (Preventivt ARbete Tillsammans)* – KCs sakkunniga inom fysisk aktivitet har stöttat samverkansprojektet PART, för förbättrade levnadsvanor hos unga i Helsingborg och Landskrona, med kompetensutveckling inom FaR för barn.
- *Nätverksträff MET-utbildade* – Nätverksträff för deltagare som tidigare deltagit i KCs alkoholutbildning enligt MET-metoden.
- *Läkemedel i Skåne 2018* – KC medverkade som utställare under läkemedelsmässan.
- *Stöd till psykiatrin* – KC har informerat om vår verksamhet och kartläggningen av levnadsvanearbetet inom psykiatrin för psykiatrins ledningsgrupp. KC har även bedrivit en utåtriktad informationsinsats vid psykiatrin på Baravägen i Lund, där vi bl.a. delat ut informationsmaterial och diskuterat med förbipasserande. Vidare så har en av våra sakkunniga haft kontakt med psykiatrin i Malmö/Lund och stöttat de med material och uppbyggnad av levnadsvaneutbildning.

- *Rehabcentrum Orup* – En av våra sakkunniga har deltagit i utbildning avseende alla fyra levnadsvanor för personalen vid Orup.
- *Julseminarium SUS* – En av våra sakkunniga förelästa om de fyra levnadsvanorna vid ett julseminarium för arbetsterapeuter och sjukgymnaster vid SUS.
- *Samverkansprojekt med RISE, Innovation Skåne mfl.* – med arbetsnamn ”förbättrade levnadsvanor hos utsatta grupper”. Projekt som syftar till att stödja mammor och deras partner till goda levnadsvanor under graviditet med hjälp av en redan framtagna app. KCs processledare bidrar med expertkunskap till projektet. Projektet finansieras till stor del via medel från Vinnova.

2. Driver eller deltar ni i något/några specifika projekt?

Nej

Ja

Om ja, ange vilka:

Se PART och samverkansprojekt med RISE ovan.

3. a. På vilket sätt har ni arbetat med att analysera, utvärdera och kvalitetssäkra resultat inom ert område?

- *Regionala indikatorer* – I syfte att utveckla nya, relevanta och mätbara indikatorer för uppföljning.
- *KVÅ-rapportering* – Årligen så får KC hjälp av hälso- och sjukvårdsanalytiker vid Koncernkontoret att ta fram den senaste KVÅ-statistiken för samtal om levnadsvanor för Region Skåne. Som sedan både rapporteras in till Socialstyrelsen och sprids som information till KCs medarbetare och andra eventuella intressenter.
- *Baseline-enkät* – Utifrån den baselineundersökning om verksamheternas levnadsvanearbete som genomfördes under 2017 så har KC sammanställt rapporter som har kommunicerats tillbaka till verksamheterna, med våra tolkningar av de resultat som framkommit.

b. Har ni inom kunskapscentrat arbetat med att identifiera medicinskt omotiverade skillnader i utifrån t.ex. kön, ålder, socioekonomi och geografi?

Nej

Ja

c. Om ja, beskriv hur:

Kunskapscentrums strateg för primärvården, Ingemar Götestrand, kan i sitt uppföljande arbete av det hälsofrämjande arbetet i primärvården se omotiverade skillnader i hur omfattande vårdcentralerna arbetar med och lyckas uppnå resultat inom levnadsvanor.

De enkäterapporter som sammanställts utifrån den undersökning som genomfördes 2017 stärker bilden av att det finns omotiverade skillnader i vilken omfattning som enheter inom Region Skåne väljer att upprätthålla kompetens kring och arbeta med levnadsvanor.

Under våren 2018 så valde vårt KC att tillsammans med Kunskapscentrum migration och hälsa anordna en inspirationsdag som syftade till att belysa levnadsvanor ur ett migrationsperspektiv, för att lyfta frågan och stödja hälso- och sjukvårdspersonal till hur vi samtalar om levnadsvanor med patienter som kan ha ett annat perspektiv och förståelse som skiljer sig från den svenska kontexten. Kunskapscentrums folkhälsovetare Kasper Frondelius har kartlagt omotiverade skillnader utifrån migrationsbakgrund, minoritetstillhörighet, sexuell läggning m.m.. Kunskapscentrum har också tagit del av den information som belyses i de nya nationella riktlinjerna om levnadsvanor, i de nya folkhälsomålen och i slutbetänkandet från Kommissionen för jämlik hälsa.

d. Vad är de viktigaste slutsatserna för era patientgrupper utifrån ovanstående frågeställningar?

Det förekommer omotiverade skillnader som hälso- och sjukvårdspersonal behöver ha kunskap om och förståelse för, bl.a. utifrån migrationsbakgrund, minoritetstillhörighet, kön, socioekonomi och sexuell läggning. Det är också viktigt att Kunskapscentrum i vårt arbete bidrar till att minska omotiverade klyftor i ohälsosamma levnadsvanor, snarare än att öka dem. Kommissionen för jämlik hälsa slår fast att detta perspektiv är viktigt att hela tiden ha med sig, för att undvika att ett förbättrings- och utvecklingsarbete inte bidrar till ökade klyftor.

4. Vilken utbildningsverksamhet har ni bedrivit under året och till vilka målgrupper?

Utbildning	Målgrupp	Antal deltagare
Motiverande samtal, grundutbildning	Personal inom Region Skåne och hälsovalet. 2 tillfällen (våren)	41 (20+21)
Motiverande samtal, fördjupningsutbildning	Personal inom Region Skåne och hälsovalet. 1 tillfälle	6
Alkoholutbildning enligt MET-metoden	Personal inom Region Skåne och hälsovalet. 2 tillfällen (vår + höst)	18 (10+8)
Utbildning till diplomerad tobaksavvänjare	Personal inom Region Skåne och hälsovalet. 2 tillfällen (vår + höst).	17 (10+7)
Alkohol – en fråga för vården	Personal inom Region Skåne och hälsovalet.	36
Grundutbildning fysisk aktivitet på recept (FaR)	Personal inom Region Skåne och hälsovalet. 2 tillfällen (vår + höst)	53 (29+24)
Fördjupningsutbildning fysisk aktivitet på recept (FaR)	Personal inom Region Skåne och hälsovalet.	41
Sjukdomsförebyggande arbetssätt för ST-läkare	ST-läkare inom Region Skåne	18
Tobaksfria dagen 2018	Personal inom Region Skåne och hälsovalet samt diplomerade tobaksavvänjare.	39

Sjukdomsförebyggande arbetssätt, Kristianstad.	Personal inom Region Skåne och hälsovalet.	6
Inspirationsdag levnadsvanor i ett migrationsperspektiv	Personal inom Region Skåne och hälsovalet.	48
Sjukdomsförebyggande arbetssätt för ST-läkare, Framtidens specialistläkare (FSL)	ST-läkare, i huvudsak Region Skåne	72

5. Har kunskapscentret under året tagit fram något nytt eller reviderat regionalt vårdprogram eller riktlinje?

- Nej
 Ja

Om ja, ange vilket/vilka:

Framtagande av nytt vårdprogram om levnadsvanor är planerat för 2019. Vårdprogrammet planeras att anpassas till nya nationella riktlinjer, med ett breddande av målgrupp som nu även omfattar barn och unga. Vidare önskar vi göra vårdprogrammet mer lättillgängligt och användarvänligt så att fler tar till sig och använder sig av vårdprogrammet.

6. Har ni specifikt arbetat med att implementera nya arbetssätt eller metoder t.ex. utifrån vårdprogram eller riktlinjer?

- Nej
 Ja

Om ja, ange på vilket sätt:

Kunskapscentrum arbetar med att utveckla en checklista och ett flödesschema som ska utgöra stöd för verksamheterna vid implementering och utveckling av levnadsvanearbete. Förbereder även framtagande av regionalt vårdprogram enligt fråga 5.

7. Beskriv hur ni tillgodoser att ert regionala uppdrag uppfylls i form av samverkan med Region Skånes egna förvaltningar och privata vårdgivare, tänk både specialistkliniker och enheter inom primärvård?

KCs strateg Ingemar Götestrand har ett uppföljande uppdrag att följa upp den offentliga primärvårdens sjukdomsförebyggande arbete, varvid samtliga får regelbundna besök. Under 2019 planeras även besök hos privata aktörer i Hälsovalet inom ramen för KCs arbete för att informera om vårt arbete och ge skräddarsydd återkoppling på vår enkät och enkät rapport. Via etablerade kontaktnät inom primärvården försöker vi även snabbt sprida information om kommande utbildningar och eventuella projekt. Vi försöker även uppmuntra verksamheter att lyfta sina exempel, t.ex. levnadsvanemottagningar, i vårt nyhetsbrev för att sprida inspiration till varandra.

Vi har under 2018 haft möten med ledning för både med psykiatri och vuxenhabilitering för att informera om vårt arbete och diskutera möjliga insatser. Vi planerar att under

2019 även skapa närmare kontakt med tandvården och den nya sjukhusledningarna. Vår strateg Eva Sander har haft en föreläsning om levnadsvanornas betydelse för sjukhusadministratörer inom SUND och deltagit i möten inom Partnerskap Skåne.

Informationsspridning/marknadsföring vid de olika sjukhusen planeras fortsätta under 2019 tills samtliga sjukhus är besökta. Kunskapscentrum avser bedriva fler utåtriktade insatser till Region Skånes olika verksamheter framöver när checklista, flödesschema och nytt vårdprogram är framtaget (se fråga 5 och 6).

8. Har ni under det gångna året samverkat med någon annan gruppering inom sakkunnigorganisationen (nationell eller regionala programområden, expertgrupper eller terapigrupper i Region Skåne, andra kunskapscentra, AKO- organisation, kompetenscentrum för primärvård mfl)?

Under våren anordnade vi en inspirationsdag tillsammans med Kunskapscentrum migration och hälsa, inför vilken vi hade regelbundna möten och kunskapsutbyten. Vi har under 2018 även haft regelbundna möten med KC kvinnohälsa och KC barnhälsovård, med vilka vi nu under denna vår kommer att anordna en ny inspirationsdag. Vi har även haft kontakter med Kompetenscentrum primärvård och har avtalat att spela in en videopresentation om levnadsvanor till deras videotek.

Samverkan med Länsstyrelsen Skåne har skett framförallt avseende ANDT-samverkan och kring tobaksfria dagen, men även Länsstyrelsens arbete med hälsoinspiratörer belystes under vårens inspirationsdag på temat levnadsvanor i ett migrationsperspektiv. Utöver detta har vi även haft samverkan med WHO-CC för att ge synpunkter på deras preventiva riktlinjer samt etablera ett samarbete för kommande utbildningsinsatser till kontaktssjuksköterskor i Region Skåne under 2019. Våra sakkunniga inom fysisk aktivitet har en etablerad samverkan med Skåneidrotten som också varit behjälpliga vid utbildningsinsatser kring förskrivning av fysisk aktivitet på recept.

Vårt Kunskapscentrum har också en samverkan med övriga landsting/regioner inom södra sjukvårdsregionen genom Samverkansgrupp för utveckling av preventionsarbete i södra sjukvårdsregionen. Vidare har vi bevakat och deltagit i möten inför etablerandet av nationellt programområde levnadsvanor, där vår blivande enhetschef Malin Skogström har nominerats som ledamot för södra sjukvårdsregionen.

9. Enligt beslutet i HSN 2015 ska ett kunskapscentrum inte bedriva forskning eller klinisk verksamhet men kan tillhandahålla en bas för att möjliggöra och facilitera såväl forskning som klinisk verksamhet som då inte finansieras av regionbidraget. Gäller detta för ert kunskapscentrum och i så fall ge exempel på forskning och klinisk verksamhet som bedrivs kopplat till kunskapscentrum.

Nej, detta har inte varit aktuellt för vårt kunskapscentrum under det gångna året.

10. Övriga kommentarer